

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

Punct I. De Habilitus infusis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

substantialis, & consequenter species creata, & dependens obiecti increati, & species finita respiciens obiectum infinitum. Ut de specie expressa, seu de visione Dei tenentur omnes fateri.

8 Obiicies tertio, Deus in sua entitate est incircumscriptus, & illimitatus: ergo non potest circumscribi specie impressa, aliàs posset comprehendi. Inferrent melius Thomista: ergo non potest circumscribi specie expressa. Resp. Deum esse incircumscriptum, & illimitatum, & ita non posse circumscribi specie impressa productiva expressæ comprehensionis Dei; posse tamen cognosci media specie impressa productiva speciei expressæ claræ Dei, non comprehensionis. Quid addat species expressa, seu cognitio comprehensionis supra cognitionem claram, & intuitivam obiecti, dixi Contr. 6. Punct. 5.

9 Obiicies 4. Species impressa producitur necessariò à suo obiecto: sed nulla creatura produci potest necessariò à Deo: ergo nulla creatura potest esse species impressa Dei. Maiorem probant Thomista inductione aliorum obiectorum, quæ producunt species sui non liberè, sed necessariò. Deinde ratione: species impressa est semen intentionale obiecti: ergo, etiam si obiectum aliàs sit agens liberum procedet ab illo, non vt vult obiectum, sed vt est. Vrgent: species impressa procedit ab obiecto, vt cognoscibili, & emissiuo speciei impressæ; sed obiectum est necessariò emissiuum specierum impressarum: ergo illas necessariò emittit: ergo si Deus speciem impressam sui produceret, illam produceret necessariò. Retorqueo argumentum in sententia, quæ negat speciem impressam Dei. Omne obiectum immediatè concurrens ad sui cognitionem, vel sensationem, concurret necessariò; sed Deus non potest concurrere necessariò ad sui cognitionem: ergo nullo modo. Forma arguendi est eadem, quam aduersarij in nos obseruant. Minor est eadem in vtraque argumentatione. Maior eadem habet probationes ex inductione aliorum obiectorum, & ex ratione, quam aduersarij adducunt. Quia obiectum concurret immediatè ad sui visionem, quatenus visibile, & productiuum visionis; sed necessariò est visibile, & productiuum visionis: ergo necessariò concurret ad visionem.

10 Respondeo: non omnem speciem produci necessariò à suo obiecto, quia species impressæ, quas habent Angeli, producuntur liberè à Deo. Inductio, quæ fit, ad probandum omnem speciem produci necessariò à suo obiecto probat omnem speciem impressam, productam à proprio obiecto creato, produci necessariò ab illo; non verò idem esse dicendum de specie impressa, producta ab obiecto increato: Sicuti non ex eo quod omne obiectum creatum immediatè concurrens ad speciem expressam sui, concurret necessariò, potest inferri Deum necessariò concursurum, si concurret immediatè ad speciem expressam sui. Illa enim, quæ in creaturis necessariò contingunt, in Deo liberè sunt propter infinitam perfectionem Dei. Ad illud, quod dicitur: speciem impressam esse semen obiecti, dicendum est: speciem impressam dici semen obiecti metaphoricè, & ita non in omnibus species impressa debet procedere ab obiecto eodem modo, quo procedit verum semen à viuenti, à quo decidit. Et distinguendum est consequens illatum, scilicet, ergo procedet ab obiecto, non vt liberò, sed vt est. Procedet ab obiecto eo ipso, quod fit, & non eo ipso quod velit illam producere, nego. Procedet ab obiecto, quando liberè ab illo procedit, representans illud, vt in se est, & non, vt obiectum vult representari, si velit representari aliter, quam est concedo consequentiam. Vltimum, quod in argumento adducitur egregiam continet æquiuocationem latentem in illa minori: *obiectum est necessariò emissiuum specierum*, I quam claritatis gratia, distinguo. Obiectum habet necessariò, & non liberè virtutem emissiuam specierum, concedo: obiectum habet virtutem emissiuam specierum, quæ operetur necessariò, nego: ergo species producuntur necessariò ab obiecto, nego consequentiam. Vide eandem arguendi formam in quacunque alia creatura, Ignis v.g. procedit à Deo, quatenus Deus habet virtutem productiuam illius: sed Deus necessariò habet talem virtutem: ergo necessariò producit ignem. Pessima consequentia.

11 Obiicies. Manus speciei impressæ est, supplere absentiam obiecti, & vices illius; sed Deus semper est intimè præsens: ergo potest dari species impressa, quæ suppleat vices illius. Prolixè multi hic disputant, An species impressa sit vicaria obiecti, & an suppleat vices illius: Quæ contra Francisc. de Quiedo Philosoph. Tom. II.

tentio est purè de nomine. Resp. manus speciei impressæ esse, concurrere ad expressam producendam, quocumque obiectum non concurret, vel quia non habet virtutè concurrendi, vel quia absens est, vel quia liberè non vult immediatè concurrere, etiam si virtutem habeat, & præsens sit, vel ex quocunque alio capite, & hac ratione potest species impressa concurrere ad speciem expressam Dei producendam quia Deus, etiam si virtutem habeat concurrendi immediatè ad illam, & præsens sit pro sua libertate, non vult concurrere immediatè ad speciem expressam suam sed media specie impressa.

Non multum ab hac ratione distat illasquam P. Arrubal pro hac sententia adduxit, licet argumentum ab illo factum longè alia excedat species, & modo proponendi. Paucis do argumentum Arrub. Deus immediatè, & per suam essentiam est obiectum visibile, & motiuum visionis: ergo non potest ad illam mouere medio alio: probat consequentiam. Nulla entitas habet media alia forma id, quo gaudet per suam entitatem: sed essentia diuina per suam entitatem est motiuum visionis: ergo non potest habere hanc virtutem motiuam media alia entitate: ergo non potest mouere ad visionem media specie impressa. Resp. duo habere obiectum, terminare visionem, & mouere ad illam, seu actiue concurrere ad productionem ipsius. Primum semper conuenit diuine essentia per suam entitatem, siue detur species impressa siue non, vt docet Arrub. & ego admitto. Secundum quod est mouere ad visionem, seu concurrere actiue ad illam, potest considerari in actu primo, & in actu secundo: in actu primo conuenit Deo secundum suam entitatem posse concurrere ad visionem, & similiter conuenit illi immediatè, quia potest, non solum immediatè, sed mediatè concurrere ad visionem, & in hoc nulla est repugnantia. Sicuti non est in eo quod Deus sit productiuus immediatè caloris, & mediatè, quia per suam entitatem potest calorem producere, & medio igne. Si consideretur in actu secundo, hoc quod est Deum mouere ad visionem, non conuenit illi per suam entitatem, sed semper per actionem superadditam procedentem immediatè à Deo, si immediatè mouet ad visionem, & mediatè, si mouet ad illam media specie. Ad illud, quod addit Arrub. nullam entitatem habere per aliam superadditam, quod per se habet. Resp. Deum per suam entitatem tantum habere, posse immediatè mouere ad visionem, & illam producere, quod non habet per speciem impressam, quia per hanc non potest immediatè visionem producere, neque immediatè ad illam mouere; sed tantum mediatè. Et de facto mouere ad illam, ipsamque producere, non habet Deus neque per se ipsum, neque per speciem impressam, sed per actionem procedentem ab ipso, vel ab specie impressa. Ex qua doctrina rectè defenditur possibilitas speciei impressæ Dei, admissio illo principio, scilicet, nullam entitatem posse habere per aliquid superadditum id, quod per se habet.

CONTROVERSIA XIV.

De Habitibus.

HABITVS est quedam animi affectio illi inhærens, qua adiutus suas elicit operationes. Est enim illarum principium modo postea explicando. Quapropter, ad exactam potentiarum, actuumque naturam cognoscendam, habituum notitia perutilis est, & necessaria. Habitus est duplex, vnus supernaturalis, & infusus; alius naturalis, & acquisitus. De virtutisque natura in hoc Puncto sermonem instituam.

PUNCTVM PRIMVM.

De habitibus infusis.

HABitus supernaturalis est qualitas quadam à Deo infusa potentia, vt eam eleuet, ad actus altioris ordinis producendos.

eendos, quos natura sua sine alio principio attingere non potest. Dicitur habitus à Deo infusus, quia primò à Deo datur, & infunditur animæ sine aliquo illius influxu. Eleuare potentiam dicitur, quia illo instructa anima producit actum excellentioris naturæ, quem sine illo producere non potest. Voluntas enim naturalis potentia naturales tantum actus ex se potest producere, instructa verò habitu charitatis infuso actum supernaturalem amoris Dei producit perfectiorem aliis actibus, quos sine habitu eadem anima producere valet, & simul perfectiorem ipsa anima secundum prædicatum supernaturalitatis ex se perfectius prædicato naturalitatis.

2. Ex hoc infero: hos habitus esse simpliciter necesarios ad suos actus, quia sine illis non est potentia simpliciter adæquatè potens, seu in actu primo, ad actus producendos. Ex hoc capite sumitur prima differentia inter habitus infusos, & acquisitos. Quia infusi dantur, vt simpliciter anima fiat potens, elicere actus supernaturales, vt explicatum est, acquisiti verò dantur, vt anima, simpliciter potens operari sine illis, facilius cum illis operetur. Dico requiri habitus infusos ad actus supernaturales elicendos, quod non ita intelligendum est, vt non possit supernaturaliter dari actus supernaturalis sine habitu. Potest enim Deus supplere concursu habitus supernaturalis, & per auxilium extrinsecum potentiam eleuare ad actum supernaturalem producendum, quia semper ille requiritur, vel aliquid, quod suppleat illius vices: quo modo habitus acquisiti non requiruntur, quia sine illis, & sine aliquo, quod illius vices suppleat, actus naturales optimè eliciuntur.

3. Habitus infusus est simplex qualitas deseruiens ad omnes actus, qui sunt in quacunque materia ex proprio motiuo. Expli gratia: habitus charitatis eleuat animam, vt possit Deum amare, & propter ipsum, & vt possit, proximi propter ipsum Deum amare: vt possit abstinere à cibo, & potu, aliisque quibuscumque corporis voluptatibus propter Deum, & vt possit ex eodem motiuo mortem subire. Qui omnes actus ex eodem motiuo in materiis adde diuersis ab eodem supernaturali habitu procedunt. Ex hoc capite alia suboritur differentia inter habitus infusos, & acquisitos, quia habitus acquisiti multiplicantur pro multiplicatione materiæ, in quibus diuersa reperiuntur difficultas, etiam si motiuum in materiis diuersis sit idem. Exempli gratia: Potest quis habere habitum acquisitum, elicendi actus temperantiæ circa cibum, ex vi cuius facilis sit, ad exercendos actus temperantiæ circa cibum, & nihilominus ex vitalis habitus non habere facilitatem, vt abstinere à potu. Quod sæpe experimur in multis hominibus, qui diu famem sustinent, & sui impotes sunt, vt à nimio, & intemperato potu abstineant. Ratio disparitatis, à priori petita, hæc est. Habitus acquisiti dantur præcisè, propter difficultatē vincendam: cum verò ex distinctis materiis distincta difficultas suboritur, distincta facilitas, seu distinctus habitus, ad illam vincendam necessarius est. Habitus infusi non dantur propter facilitatem, sed vt actus ex tali motiuo supernaturales euadant. Cum verò ex diuersa materia motiuum, neque supernaturalitas, non distinguatur, habitum distinguere, necesse non est.

4. Habitus supernaturales moraliter, & meritoriè intendi ab actibus, certum est. Et non solum intenduntur ab actibus, qui sunt ex motiuo, ad quod eleuant habitus, sed ex quocumque actu elicto ab homine iusto, habente dignitatem ad gratiam, & gloriam. Quia per quemcumque actum meritorium hominis iusti augetur gratia habitualis, & habitus charitatis, & cum his (vt concors Theologorum tenet sententia) omnes habitus supernaturales virtutem infusarum, qui charitatem comitantur. Dubium esse poterat, an habitus hi non solum moraliter, sed etiam physice intenduntur ab actibus. Circa quod Arriaga disp. 9. sect. 1. subsect. 2. num. 8. hæc habet *Fateor, non improbabiliè dici posse eos (scilicet habitus) physice per actus intendi, in quo nec leue videtur absurdum.* Contra sententiam, quam satis insinuat Arriaga, tota reluctatur schola Theologorum, qui omnes docent habitus supernaturales neque produci physice ab actibus. Ita D. Thom. 1.2. q. 1. art. 4. & q. 55. art. 4. q. 1. & scum illo Caietan. Contr. Theod. & omnes Thomistæ: P. Soar lib. 8. de gratia. cap. 4. Salas 1. 2. tom. 1. tract. 11. disp. 6. sect. 9. Torres 2. 2. disput. 4. dub. 7. Hurtad. ibidem disp. 62. sect. 2. Ripald. lib. 3. de supern. disp. 51. sectione. 1. & alij plurimi apud illum. Quod adde certum putant Theologi, vt Medina oppositum temerarium esse affirmet, & N. Conink, esse con-

tra Tridentinum; monetque P. Soar lib. 8. de gratia. cap. 4. num. 17. in eodem gradu certitudinis potentiam esse efficientiam actuum supernaturalium in habitibus per se infusos quoad intentionem, & primam productionem.

Plures rationes adducuntur, pro cōmuni sententia Theologorum, quas expendunt Ripalda, & Arriaga locis supracitatis. Illas omitto, quia sunt nimis Theologicæ, & affici ab actibus ex eo præcisè, quod nullum sit fundamentum, vt tribuamus actibus talem virtutem productiuam respectu habituum supernaturalium: Scimus enim habitus esse productiuos actuum, & nullum habemus fundamentum, ad asserendum, ipsos posse produci ab actibus: quorum ergo dicitur, actus, & habitus habere mutuò virtutem productiuam, se ad inuicem efficiendi.

Secundo: Quando actu potentia elicto ab homine iusto intenduntur omnes habitus infusi reliquarum virtutum, non omnes intenduntur physice ab illo actu, actus enim iustitiae non intendit habitum infusum temperantiæ, sed tantum ille posset physice intendi, qui respicit motiuum actus, à quo intenditur: ergo reliqui intenduntur meritoriè, & simul ille habitus, circa cuius obiectum actu fuit elicitus, poterit moraliter intendi. Vltimò, quando actus ex motiuo honestus sit necessariò ab homine iusto, non intenduntur habitus infusi; quando fit liberè, intenduntur ergo non intenduntur physice, sed moraliter. Quia si physice intenduntur, eadem intentio procederet à substantia actus, & à libero, quia efficientia procederet à substantia actus, tanquam à virtute, necessariò operante: non à libertate illius, quæ nimis est extrinseca actui, ac proinde eadem esset ab eodem actu, siue liberè, siue necessariò productio.

Obicies primò. Actus supernaturalis est vltima dispositio ad habitum; sed vltima dispositio formæ illam efficienter producit: ergo actus supernaturalis producit supernaturalè habitum. Maior examinanda est à Theologia, quam si negent, vel dicant actum supernaturalem esse vltimam dispositionem ad habitum supernaturalem, nullum erit argumentum adductum: Quia non est de ratione dispositionis moralis physice producere formam, ad quam disponit. Si illum absolute concedant, minorem ego negabo: Quia non est de ratione dispositionis, ad huc vltimam formam, ad quam disponit, efficienter producere.

Obicies secundo: Si actus supernaturalis non produceret habitum supernaturalem, posset augeri habitus per actum remissiorem illo: sed non augetur: ergo quia physice ab actu producit. Resp. admissa maiori conditionali, posset negari minorem propositionem, in quo nullum est absurdum. Rectè enim, & consequenter ad omnia principia Theologica dicitur, habitum charitatis vt sex per nouum actum charitatis vt duo augeri in homine iusto.

Obicies tertio. Actus naturales producant habitum naturalem: ergo habitus supernaturales producant habitum supernaturalem. Resp. distinguendo antecedens: Actus naturales producant actum naturalem, necessariò requirunt ad substantiam actum, nego: conducentem ad facilitatem illorum, transeat: ergo actus supernaturales producant habitum supernaturalem, distinguo consequens: habitum supernaturalem infusum requirunt ad substantiam illorum, nego: acquisitum conducentem ad ipsorum facilitatem, transeat. Modò enim non disputo: an actus supernaturales producant habitum supernaturalem acquisitum; sed an producant habitum infusum, qui non datur respectu actum supernaturalem, ac proinde ex his non potest argumentum desumi ad præsentem difficultatem. De alia, quæ argumento attingitur; an videlicet, actus supernaturales producant habitum acquisitum supernaturalem dicam Puncto 7. postquam naturam acquisitorum habituum explicauerim.

PUNCTUM II.

An dentur habitus acquisiti in potentiis, à voluntate distinctis.

Maioris longè momenti sunt fundamenta, quæ reperiuntur, ad habitus acquisitos in voluntate colligendos, quàm in aliis potentiis, ideo speciale Punctum institutum.